

Пре два дана, француски произвођачи аутомобила Пежо и Ситроен, обзнанили су свој одлазак са тржишта Ирана. Они су директно рекли, да им је америчко тржиште изузетно важно. Тако је већ поступило на десетине великих западних компанија, које су прошириле своју делатност у Ирану за последње три године. Владе земаља Западне Европе настављају да говоре о важности очувања споразума са Техераном, али у пракси, политика Доналда Трампа се спроводи у живот.

На листи десетина компанија које су објавиле свој одлазак из Ирана, није било ниједне руске. Читаоци могу да помисле да руски индустријски и финансијски гиганти не напуштају Иран из разлога принципијелног неслагања са политиком санкција. Посебно наивни могу да претпоставе да ће највеће руске компаније остати у Ирану јер више не верују у свој повратак на америчко тржиште.

У стварности, они нису напустили иранско тржиште услед свог одсуства на њему. Москва је играла важну улогу у укидању санкција које је светска заједница наметнула Ирану. Њена дипломатска улога била је незаменљива у постизању споразума око иранског нуклеарног програма. Треба подсетити, да су пре три године, велики руски предузетници, политичари и телевизијски коментатори величали ирански режим, и говорили о будућим уговорима вредним милијарде долара. Дата су обећања највећим нафтно-гасним компанијама, очекивало се масовно руско присуство на тржишту прераде метала, укључујући и производњу цевовода. Говорили су о заједничким авионским пројектима, и чак о производњи трактора. Да се не говори о сфери наоружања.

Приликом закључивања споразума и укидања санкција, огроман новац Иран није усмерио на унапређивање економских и стратешких односа са Русијом. Ниједан велик уговор није био додељен руским специјалистима – Иран се сасвим отворио Западу. Обећања о развијању трговачких и економских односа са Русијом нису била испуњена,

Москва учвршћује позиције на Блиском истоку - потискујући Иран?

Пише: Авиџдор Ескин
уторак, 12 јун 2018 09:23

ако би се користили политички коректним, дипломатским језиком.

Још 2009. године, врло познат аналитичар ЦИА-е Џорџ Фридман, упозорио је у интервјуу руском телевизијском програму Russia Today, да ће САД и Иран да почну са зближавањем у игри против Русије. Он је исправно предсказао, да ће се Русија учврстити, и да ће то да изазове незадовољство таквих регионалних држава попут Украјине, Пољске и Ирана. Администрација Обаме је започела обухватну сарадњу са Техераном, између осталог, надајући се да ће ту земљу искористити против интереса Русије. И то је Вашингтону успело, у знатној мери за време владања Обаме. Стратегија Трампа, пак, даје првенство Москви, наспрам иранске претње, а не супротно.

Слушам галаму иза леђа – а шта је са сарадњом са Ираном у Сирији? Доиста, Иран је пружио важну помоћ Асадовом режиму до доласка руских ваздушних снага. То није само учешће иранских војника у копненим операцијама против противника режима, већ и привлачење Хезболаха и других шиитских бораца. Од 2015. године, сарадња Москве и Техерана око уништавања Исламске државе стекла је системски карактер.

Ипак, по чему се разликује руско-иранско садејство око уништавања сунитских терориста у Сирији од америчко-иранског садејства у Ираку око ликвидације Исламске државе тамо? Одговор је једноставан – Техеран је заиста посвећен ликвидацији сунитских терориста у региону, у чему се његови интереси поклапају, како са Москвом, тако и са Вашингтоном. Видели смо иранске војнике заједно са шиитским борцима у копненим борбама у Алепу (заједно са остатцима Асадове армије и уз помоћ руских

Москва учвршћује позиције на Блиском истоку - потискујући Иран?

Пише: Авиџдор Ескин
уторак, 12 јун 2018 09:23

ваздушних снага). Иста слика се опажала у Ираку, у Мосулу, где су исто ирански војници са шиитским борцима вршили „чишћење“ заједно са ирачким колегама, док су америчке ваздушне снаге пружале подршку из ваздуха. Иронично, али непосредна војна сарадња Техерана и Вашингтона на територији Ирака реализовала се и током владања Доналда Трампа.

Данас је иранско присуство у Сирији постало не само сувишно, већ и штетно, полазећи од руских интереса. Асадова армија уз подршку руских ваздушних снага излази на крај са текућим војним задацима. Наредних година не предвиђа се никакав мир у Сирији, али жаришта отпора већ не представљају непосредну претњу за режим. Тако се Иран претвара у опасног конкурента на сиријској територији. На пример, Техеран је искористио свој боравак у Сирији како би тамо разместио ракете које могу да прете Израелу. За последње две године, Израелци су уништили велики део иранске инфраструктуре, али тај конфликт апсолутно није потребан ни Русији, ни Сирији. Израелска армија је оставила такав утисак високим квалитетом свог деловања, да се иранска армија не једном сасвим уздржала од узвратних акција.

Русија не намерава да брине о иранским интересима у региону, али напетости са Израелом због иранске активности у Сирији Москви уопште нису потребне. Између наших држава постоји разумевање да Израел неће ометати учвршћивање Асадовог режима у Сирији, док Русија њега неће ометати у спровођењу превентивних операција против Хезболаха и Ирана, а такође и против Исламске државе. Тако смо стигли до отвореног руског захтева Ирану и Хезболаху да напусте Сирију. Може се са сигурношћу претпоставити, да ће руска реч у овом случају бити одлучујућа.

Далеко теже биће убеђивање Анкаре да повуче свој војни контингент из Сирије.

Москва учвршћује позиције на Блиском истоку - потискујући Иран?

Пише: Авигдор Ескин
уторак, 12 јун 2018 09:23

Суштински, Турска је данас окупатор знатних територија на северу Сирије. Још је компликованија ситуација са аутономним курдским регионима које активно подржавају Американци.

Услед горе наведеног, многи се озбиљни стручњаци у Русији позитивно односе према смењивању режима у Ирану. Чувајући опрез и меру скептицизма, може да се претпостави, да будући режим у Ирану неће бити гори од садашњег, са руског становишта. Могуће је, да он буде и бољи ако се присетимо добрих односа Москве и иранског шаха. Све до његовог свргавања уз учешће америчког Стејт департмента и тадашњег председника Картера.

Руски аналци властите политике и Блиског истока сећају се, да је у свим принципијелно важним стратегијским конфликтима Иран заузимао непријатељке позиције спрам Москве. Вашингтон је био „велика сила“, а Москва „мала“, али уопште није била савезник. То није било само у Авганистану, али и у Југославији, где су ирански „чувари револуције“ проливали српску крв, пошто су били на страни Бошњака. Степен активности Ирана у подршци чеченским и другим сепаратистима предмет је спора међу експертима. Али је тачно, да је Иран подржао амерички упад у Ирак и Либију. Иран се понашао као супарник Русије и конкурент велики случајева.

Тако је и сада. Зато Русија инсистира на одласку из Сирије иранских војника и шиитских бораца. То је неопходан услов за почетак процеса унутрашњег помирења у Сирији.

Москва учвршћује позиције на Блиском истоку - потискујући Иран?

Пише: Авиџдор Ескин
уторак, 12 јун 2018 09:23

Могуће је да то није сасвим довољан услов, али је неопходан.

Авиџдор Ескин (1960) је аутор четири књиге и мноштва чланака из области политикологије и религије, рођен у СССР-у, а од 1979. године, грађанин Израела.

Превео са руског: Небојша Вуковић

Извор: <https://regnum.ru/news/polit/2427591.html>